

Motion till riksdagen 2012/13:Ub349

av Yvonne Andersson (KD)

Forskningskommunikationen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda hur vi ytterligare kan säkra forskningskommunikationen.

Motivering

Klimatförändringarna, svininfluensan, framtidens energiförsörjning, ekologiskt eller inte. Listan på aktuella och allvarliga frågor för oss medborgare kan göras lång. Det som kännetecknar dessa svåra områden är att de också är heta forskningsområden, dvs. det kommer fram ny kunskap i jämn ström – kunskap som inte alltid stämmer överens med den tidigare och som också är svår att förstå för den oinvigde. Dessutom har dessa frågor starka kopplingar till vår vardag. Vilket bränsle ska jag välja när jag köper bil? Ska jag vaccinera mig mot influensan? Kan jag vara säker på att de ekologiska tomaterna är ett bättre miljöval? Listan kan göras lång.

Vad ska man tro på, är en fråga som ofta ställs. Divergerande uppfattningar från forskare och de med samlad erfarenhet kan kännas frustrerande. Men att forskare sällan är helt överens är inget att oro sig över. I forskningsprocessen ingår en inbyggd osäkerhet som vi faktiskt ska vara tacksamma för. Utan den skulle vi fortfarande tro att solen snurrade kring jorden och atomen var odelbar. Genom att hela tiden ifrågasätta och bestrida vedertagen "sanning" tar sig vetenskapen framåt, en framgångsrik process som leder till att vi förstår både omvärlden och oss själva allt bättre. Förhållningssättet att alltid handla utifrån den kunskap vi har i den aktuella situationen är den princip som i grunden alla står upp för. Förmågan att ta till sig kunskapen är därför synnerligen viktig för att säkra allas möjligheter. Jag ser idag tyvärr ett växande gap mellan dem som besitter kunskapen och dem som behöver den.

Fel! Okänt namn på

Ofta får man höra att forskare är obegripliga att lyssna till och ointresserade av att kommunicera med andra än andra forskare – såvida det inte handlar om intressenter med stora plånböcker. Det här stämmer inte med min erfarenhet. De flesta forskare som jag kommer i kontakt med är gärna delaktiga i aktiviteter som syftar till att nå ut med forskningen. Och många anger som främsta skäl att de vill bidra med sin kunskap till samhällsutvecklingen. Det är här den viktiga funktion som vi brukar kalla forskningskommunikation kommer in. Vi satsar stora skattemedel på forskning. I nuvarande budgetproposition satsar vi 4 miljarder kronor i nya pengar. Pengar som är skattebetalarnas. Det är rimligt att skattebetalarna får veta vad pengarna används till.

Genom att det finns kommunikatörer som är tränade att möta medborgarens frågor och att kunna samla ihop rådande forskning, göra den begriplig för vanliga medborgare, blir fler delaktiga. Och visst borde det vara en självklarhet att de som forskar för skattebetalarnas pengar också ska ge tillbaka kunskap till dem som finansierat dem. Genom forskningskommunikation finns de som kan se fältet utifrån ”ett helikopterperspektiv” och medverka till att kunskapen blir tillgänglig för alla.

För Sällskapet riksdagsledamöter och forskare (Rifo) för Vetenskapsrådet (VR) och för Vetenskap och Allmänhet (VA) är just forskningskommunikation det centrala begreppet och det som utgör brobyggandet mellan olika aktörer och forskarna.

Sverige är ett litet land och behöver ta till sig den kunskap som finns på den globala kunskapsmarknaden men också starkt medverka till att föra ut den kunskap som vi själva skapar. Det är med den utgångspunkten vi kan försvara vår plats i det breda internationella kunskapssamhället. Jag ser ett stort behov av en nationell funktion som gör att staten kan ställa högre strategiska krav på forskningskommunikationen i Sverige och på europeisk nivå. Jag vill ge regeringen till känna att utreda hur vi ytterligare kan stärka forskningskommunikationen. I första hand anser jag att VR som myndighet också fortsättningsvis ska ha ansvaret. I andra hand måste andra organ stödjas för att samla krafterna och ombesörja att den viktiga funktionen forskningskommunikation verkligen får ta den plats som krävs för att Sverige ska försvara sig såväl inom landet visavi medborgarna som utanför landet visavi den internationella forskningen. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 4 oktober 2012

Yvonne Andersson (KD)